

EUROPSKOG ODBORA ZA SISTEMSKE RIZIKE

ODLUKA EUROPSKOG ODBORA ZA SISTEMSKE RIZIKE

od 11. prosinca 2015.

o procjeni značajnosti trećih zemalja za bankarski sustav Unije u odnosu na priznavanje i određivanje stopa protucikličkog zaštitnog sloja

(ESRB/2015/3)

(2016/C 97/11)

OPĆI ODBOR EUROPSKOG ODBORA ZA SISTEMSKE RIZIKE,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1092/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o makrobonitetnom nadzoru financijskog sustava Europske unije i osnivanju Europskog odbora za sistemske rizike ⁽¹⁾, a osobito njezin članak 3. stavak 2. točke (a) i (b) i članak 15.,

uzimajući u obzir Direktivu 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ ⁽²⁾, a posebno njezin članak 138.,

uzimajući u obzir Provedbenu uredbu Komisije (EU) br. 680/2014 od 16. travnja 2014. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda o nadzornom izvješćivanju institucija u skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, a posebno njezine priloge I. i II.,

uzimajući u obzir Odluku ESRB/2015/2 Europskog odbora za sistemske rizike od 21. srpnja 2015. o dostavljanju i prikupljanju informacija za makrobonitetni nadzor financijskog sustava unutar Unije i o stavljanju izvan snage Odluke ESRB/2011/6 ⁽⁴⁾,

budući da:

- (1) Europski odbor za sistemske rizike (ESRB) odgovoran je za provođenje makrobonitetnog nadzora kako bi pridonio sprječavanju ili ublažavanju sistemskih rizika unutar Unije.
- (2) Radi ispunjavanja svojih obveza, ESRB treba procijeniti makrobonitetne rizike koji proizlaze iz promjena unutar Unije i trećih zemalja. Takvi rizici mogu proizaći iz prekograničnih izloženosti bankarskog sustava Unije prema trećim zemljama, a koje mogu služiti kao prijenosnici zaraze. Posebice, prekomjerni kreditni rast u pojedinoj trećoj zemlji mogao bi, ako se ne bude rješavao putem makrobonitetnih politika te zemlje, dovesti do velikih gubitaka za bankarski sustav unutar Unije i u konačnici predstavljati prijetnju financijskog stabilnosti unutar Unije.
- (3) Članak 138. Direktive 2013/36/EU dodjeljuje ESRB-u posebna ovlaštenja za postupanje s rizicima koji proizlaze iz prekomjernog rasta kredita u trećim zemljama. Posebice, kada se smatra da su radnje poduzete od strane tijela u trećoj zemlji nedovoljne, ESRB može djelovati u cilju zaštite bankarskog sektora Unije od rizika koji proizlaze iz prekomjernog rasta kredita u trećim zemljama. Posebno, ESRB može, putem preporuke, davati smjernice imenovanim tijelima unutar Unije o odgovarajućoj stopi protucikličkog zaštitnog sloja za izloženosti prema trećim zemljama.
- (4) Kako bi se izvršilo ovo ovlaštenje, potrebno je utvrditi treće zemlje prema kojima bankarski sustav Unije ima značajne izloženosti (dalje u tekstu: „značajne treće zemlje”). Utjecaj koji prekomjerni rast kredita u određenoj trećoj zemlji može imati na bankarski sustav Unije ovisi o veličini i prirodi izloženosti banaka koje imaju glavne uredice u Uniji, prema toj trećoj zemlji. Budući da ESRB nema mogućnosti pratiti promjene u svim trećim zemljama diljem svijeta, smatra da može na najbolji način izvršiti svoja ovlaštenja na temelju članka 138. Direktive 2013/36/EU praćenjem samo onih zemalja prema kojima su izloženosti bankarskog sustava Unije značajni u odnosu na prekomjerni rast kredita.

⁽¹⁾ SL L 331, 15.12.2010., str. 1.

⁽²⁾ SL L 176, 27.6.2013., str. 338.

⁽³⁾ SL L 191, 28.6.2014., str. 1.

⁽⁴⁾ SL C 394, 27.11.2015., str. 4.

- (5) Kako bi se utvrdile značajne treće zemlje, ESRB namjerava koristiti nadzorne podatke koje je prikupilo Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) u skladu s Odlukom EBA/DC/2015/130 Europskog nadzornog tijela za bankarstvo od 23. rujna 2015. ⁽¹⁾. Odluka EBA/DC/2015/130 daje iscrpne informacije o izloženostima u knjizi pozicija uzorka od 191 najvećih banaka u Uniji globalno prema svim trećim zemljama. Iako podaci ne uključuju izloženosti u knjizi trgovanja i ne pokrivaju sve banke u Uniji, ESRB smatra da su podaci prikladni za potrebe utvrđivanja značajnih trećih zemalja. Usmjeravanje na izloženosti u knjizi pozicija smatra se prikladnim jer one predstavljaju većinu izloženosti. Osim toga, sporazumi o netiranju i upotrebi, između ostaloga, izvedenica i kratkih pozicija otežavaju raspoređivanje izloženosti u knjizi trgovanja na određenu treću zemlju. Usmjeravanje na uzorak najvećih banaka smatra se prikladnim jer te banke u pravilu imaju najveći opseg prekograničnih aktivnosti, te se stoga smatraju bankama koje bi mogle biti najviše pogođene ako se prekomjerni rast kredita u značajnoj trećoj zemlji ne bi rješavao. U 2014. 191 banaka iz uzorka predstavljale su oko 92 % ukupne imovine bankarskog sustava Unije. Budući da ESRB-u nisu potrebni podaci o izloženostima za pojedine banke za potrebe utvrđivanja značajnih trećih zemalja, namjerava od EBA-e zatražiti podatke prikupljene u skladu s Odlukom EBA/DC/2015/130 agregirane na razini zemlje. Takvi zahtjevi za dostavu podataka uređuju se Odlukom ESRB/2015/2.
- (6) ESRB će utvrditi značajne treće zemlje na temelju triju mjerila izloženosti: rizikom ponderirane imovine, originalne izloženosti i izloženosti u statusu neispunavanja obveza u odnosu na treće zemlje. Glavna svrha upotrebe nekolicine mjerila jest da se prikaže sveobuhvatan pregled prirode izloženosti prema trećim zemljama. Usmjeravanje samo na rizikom ponderiranu imovinu, može dovesti do situacije u kojoj se na značajne izloženosti s malim ponderom rizika ne bi posvetilo dovoljno pozornosti. Originalna izloženost to nadoknađuje obuhvaćanjem veličine izloženosti prije primjenjivanja pondera rizika. Konačno, svrha izloženosti u statusu neispunavanja obveza ima za cilj bilježenje izloženosti koji predstavljaju veći kreditni rizik bankama.
- (7) ESRB obično utvrđuje određenu treću zemlju kao značajnu kada su izloženosti bankarskog sustava Unije prema toj trećoj zemlji najmanje 1 % za najmanje jedno od gore navedenih triju mjerila. U usporedbi s nefinancijskim društvima, razine vlasničkog kapitala banaka u pravilu su niže u odnosu na njihovu imovinu. To znači da, čak i za izloženosti koje se čine manjima, kada se usporede s veličinom bilance banke, gubici mogu doseći razine koje ugrožavaju solventnost banaka i/ili uzrokuju sumnju javnosti u njihovu solventnost. Ova bi tvrdnja zahtijevala određivanje niskog praga, budući da bi nepovoljna kretanja u određenoj trećoj zemlji mogla značajno utjecati na kapitalnu poziciju banaka. Istodobno, prag koji se koristi za utvrđivanje značajnih trećih zemalja, ne bi trebao uzeti u obzir treće zemlje u odnosu na koje je izložena samo jedna država članica, osim ako su takve izloženosti dovoljno velike da bi predstavljale rizik Unije, neovisno o dotičnoj državi članici. Kako bi se smanjile ove pojave, potrebno je postaviti visoki prag koji osigurava da su obuhvaćene samo najveće izloženosti u državama članicama. ESRB smatra da prag od 1 % ukupnih izloženosti postiže pravilnu ravnotežu između dvaju gore navedenih poželjnih ishoda.
- (8) ESRB će sastaviti popis značajnih trećih zemalja i jednom godišnje ažurirati taj popis na temelju kriterija koji uređuju dodatke popisu i brisanja s tog popisa. Izloženosti banaka razvijaju se tijekom vremena, prikazujući cikličke i strukturne promjene u gospodarskoj i financijskoj integraciji diljem svijeta. Postupak utvrđivanja značajnih trećih zemalja mora prikazivati ovaj razvoj. U tu svrhu, utvrđeni su kriteriji koji uređuju dodatke popisu i brisanja s popisa značajnih trećih zemalja. Osmišljeni su kao: (a) konzervativni - jednostavnije je za treću zemlju da bude dodana na popis nego da ju se briše s popisa; i (b) transparentni - kriteriji za dodavanje na popis i brisanje s popisa utemeljeni su na jednostavnim pravilima. Pored toga, ESRB može iskoristiti svoje diskrecijsko pravo kada utvrđuje je li treća zemlja značajna za bankarski sektor Unije. Takvo diskrecijsko pravo će se najvjerojatnije iskoristiti u slučajevima kada je treća zemlja na granici ispunjavanja kriterija značajnosti.
- (9) Od Općeg vijeća će se zahtijevati da odobri svaku reviziju popisa značajnih trećih zemalja putem pisanog postupka. Ako bude podnesen prigovor, Upravno vijeće će glasovati. Tajništvo ESRB-a će jednom godišnje pripremiti nacrt popisa značajnih trećih zemalja primjenom kriterija za dodavanje i brisanje. Savjetodavni tehnički odbor moći će iskoristiti svoje diskrecijsko pravo i izmijeniti nacrt prije dostavljanja Općem vijeću.
- (10) Tajništvo ESRB-a pratit će značajne treće zemlje utvrđene u skladu s ovom odlukom. Druge države unutar Unije mogle bi pratiti druge treće zemlje, ovisno o njihovoj značajnosti za domaći bankarski sustav određene države članice. Stručno znanje stečeno od prikaza rizika i od ranijeg rada na protucikličkom zaštitnom sloju kapitala upotrijebit će se radi utvrđivanja onih pokazatelja koji su bitniji u smislu ranog utvrđivanja prekomjernog rasta kredita.

⁽¹⁾ Odluka EBA/DC/2015/130 Europskog nadzornog tijela za bankarstvo od 23. rujna 2015. o dostavljanju izvješća EBA-i od strane nadležnih tijela, objavljena na mrežnoj stranici EBA-e: www.eba.europa.eu

- (11) ESRB je prvobitno utvrdio da je značajno šest trećih zemalja na temelju nadzornih podataka s referentnim datumom 30. lipnja 2014. Treće zemlje koje su prvobitno utvrđene kao značajne su Savezna Republika Brazil, Posebno upravno područje Narodne Republike Kine Hong Kong, Narodna Republika Kina, Republika Turska, Ruska Federacija i Sjedinjenje Američke Države. Izmjene ovog popisa značajnih trećih zemalja trebao bi se objaviti na mrežnoj stranici ESRB-a.
- (12) Prva revizija popisa značajnih trećih zemalja, kako ih je utvrdio ESRB, obavit će se u drugom tromjesečju 2017., upotrebom nadzornih podataka s referentnim datumom 31. prosinca 2016. Zbog toga je potrebno imati dovoljno podataka za primjenu kriterija za dodavanje. Budući da neće biti dovoljno podataka za primjenu kriterija brisanja, prva revizija će uzeti u obzir samo moguća dodavanja na popis značajnih trećih zemalja.
- (13) Naknadne revizije popisa značajnih trećih zemalja obavit će se upotrebom nadzornih podataka s referentnim datumom 31. prosinca svake odgovarajuće kalendarske godine. Čim bude dostupno dovoljno podataka za primjenu kriterija za brisanje, naknadne revizije će također uzeti u obzir moguća brisanja s popisa značajnih trećih zemalja,

DONIJELO JE OVU ODLUKU

Članak 1.

Područje primjene

Odluka utvrđuje postupke ESRB-a za procjenu značajnosti trećih zemalja za bankarski sektor Unije u odnosu na priznavanje i utvrđivanje stopa protucikličkog zaštitnog sloja u skladu s Direktivom 2013/36/EU.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Odluke primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „stopa protucikličkog zaštitnog sloja” ima značenje jednako onom iz članka 128. stavka 7. Direktive 2013/36/EU;
- (b) „izloženost” ima značenje jednako onom iz članka 5. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
- (c) „praćenje/praćenje od strane Tajništva ESRB-a” znači upravljanje, održavanje i redovito ažuriranje skupa pokazatelja i kvantitativnih alata od strane Tajništva ESRB-a kako bi se ukazalo na potencijalni prekomjerni rast kredita u značajnim trećim zemljama;
- (d) „treća zemlja” ima isto značenje kako je utvrđeno u točki 1(g) odjeljka 2. Preporuke ESRB/2015/1.

Članak 3.

Prikupljanje podataka

1. Za potrebe procjenjivanja koje su treće zemlje značajne za bankarski sektor Unije, a u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1092/2010, Tajništvo ESRB-a će od EBA-e zatražiti agregirane nadzorne podatke, kao što je određeno u Prilogu I. Provedbene uredbe (EU) br. 680/2014, koje EBA prikuplja u skladu s Odlukom EBA/DC/2015/130.

2. Prilikom procjenjivanja je li treća zemlja značajna za bankarski sektor Unije, uzet će se u obzir sljedeća mjerila:

- (a) iznosi izloženosti ponderirani rizikom;
- (b) originalne izloženosti;
- (c) izloženosti u statusu neispunjavanja obveza.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

3. Posebice, ESRB na tromjesečnoj osnovi prikuplja sljedeće točke podataka u sklopu nadzornih podataka navedenih u stavku 1., za svaku odgovarajuću treću zemlju:

(a) Obrazac C 09.01: presjek redaka 070, 080, 090, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160 i stupci 010, 020 i 080; i

(b) Obrazac C 09.02: presjek redaka 030, 060 i 140 i stupci 010, 030 i 110.

4. Tajništvo ESRB-a stupa surađuje s EBA-om u pogledu dostave točaka podataka navedenih u stavku 3, i u odnosu na moguće buduće izmjene obrazaca za izvješćivanje.

Članak 4.

Procjena značajnosti

1. Treća zemlja bit će utvrđena kao značajna za bankarski sektor Unije i dodana na popis značajnih trećih zemalja pod sljedećim okolnostima:

(a) aritmetička sredina izloženosti prema trećoj zemlji tijekom osam tromjesečja koja prethode referentnom datumu bila je najmanje 1 % za najmanje jedno od mjerila navedenih u članku 3. stavku 2.; i

(b) izloženosti u oba dva tromjesečja koja prethode referentnom datumu bile su najmanje 1 % za najmanje jedno od mjerila navedenih u članku 3. stavku 2.

2. Zemlja se briše s popisa značajnih trećih zemalja:

(a) kada je aritmetička sredina izloženosti prema toj zemlji tijekom dvanaest tromjesečja koja prethode referentnom datumu bila manja od 1 % za sva mjerila navedena u članku 3. stavku 2.; i

(b) izloženosti u oba dva tromjesečja koja prethode referentnom datumu bile su manje 1 % za sva mjerila navedena u članku 3. stavku 2.

3. Tajništvo ESRB-a pratiti će treću zemlju koja je utvrđena kao značajna za bankarski sektor Unije na temelju kriterija utvrđenih u stavku 1.

4. Tajništvo ESRB-a obvezno je jednom godišnje preispitati popis značajnih trećih zemalja i dostaviti prijedlog savjetodavnom tehničkom odboru. Prijedlog mora biti utemeljen na nadzornim podacima prikupljenim za 12 tromjesečja koja prethode 31. prosinca odgovarajuće kalendarske godine. Prijedlog se mora dostaviti savjetodavnom tehničkom odboru do 30. lipnja odgovarajuće godine. Savjetodavni tehnički odbor može iskoristiti svoje diskrecijsko pravo i izmijeniti prijedlog prije nego što ga dostavi Općem vijeću na odobrenje, posebno u onim slučajevima kada je ESRB izdao preporuku u skladu s člankom 138. Direktive 2013/36/EU te je potrebno treću zemlju na koju se ta preporuka odnosi brisati s popisa značajnih trećih zemalja.

5. Opće vijeće će donijeti odluku o izmjenama popisa značajnih trećih zemalja na temelju prijedloga savjetodavnog tehničkog odbora. Sve izmjene popisa značajnih trećih zemalja objavit će se na mrežnoj stranici ESRB-a.

Članak 5.

Prijelazne odredbe

1. Početni popis značajnih trećih zemalja, sastavljen na temelju referentnih podataka za drugo tromjesečje 2014., obuhvaća Saveznu Republiku Brazil, Posebno upravno područje Narodne Republike Kine Hong Kong, Narodnu Republiku Kinu, Republiku Tursku, Rusku Federaciju i Sjedinjene Američke Države.

2. U reviziji popisa značajnih trećih zemalja iz 2017., korištenjem nadzornih podataka s referentnim datumom 31. prosinca 2016., neće se upotrebljavati kriteriji navedeni u članku 4. stavku 2. za brisanje zemalja s popisa.

Članak 6.

Stupanje na snagu

Ova se Odluka primjenjuje od 1. siječnja 2016.

Sastavljeno u Frankfurtu na Majni 11. prosinca 2015.

Predsjednik ESRB-a

Mario DRAGHI
